

Pojďme tvořit grafické abstrakty

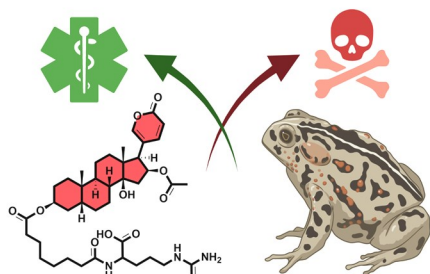
Vyhledávání vědeckých i referátových publikací je dnes realizováno prostřednictvím webových on-line databází. Vědci ke sdílení svých prací stále častěji využívají platformy sociálních médií (ResearchGate, Facebook, Twitter, LinkedIn atd.). I proto většina významných chemicky, biologicky a technologicky orientovaných vydavatelství doporučuje svým autorům, aby součástí jejich rukopisů byly grafické abstrakty (GA). GA představuje „miniaturní“ umělecké dílo, které má čtenářům na první pohled shrnout hlavní obsah článku vedoucí ke grafické iluminaci webových stránek vydavatele a k celkovému zlepšení viditelnosti příslušné publikace. Primárním cílem je upoutat pozornost publika a umožnit čtenářům, aby si z nepřehledného množství článků vybrali ten, který je pro ně potenciálně zajímavý. Obrázková upoutávka je navíc dokonale vhodným mediálním nástrojem pro sdílení prostřednictvím sociálních sítí.

Typickým způsobem vyobrazení GA jsou jednoduše zkomponované nejdůležitější výsledky (kondenzovaný obsah) prezentované v rukopisu do vysoce informativní grafické podoby. O účinnosti GA jakožto článkového atraktantu toho doposud příliš napsáno nebylo. Tato bibliometrická mezera ve výzkumu může být způsobena i obtížností získávání relevantních dat pro statistické vyhodnocení, možná i proto, že některá (možná i většina) vydavatelství

vyžadují GA jako esenciální součást rukopisů. Na druhou stranu, je také třeba si přiznat, že GA není vhodný pro všechny druhy článků.

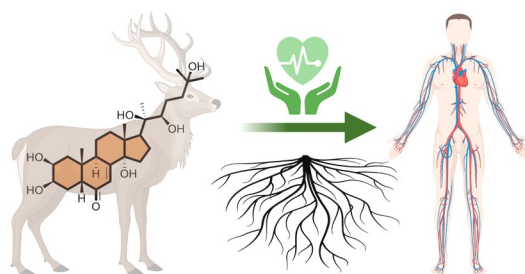
Hodnocení výkonnosti GA v časopise *Annals of Surgery* na sociálních sítích ukázalo, že „tweety“ s vizuálními abstrakty měly 7,7krát více zobrazení a 8,4krát více „retweetů“ ve srovnání s „tweety“, které obsahovaly pouze název článku¹. S principiálně podobnými závěry přišla recentní práce Hoffberga a spol.², tj. že grafické abstrakty zvyšují povědomí čtenářské obce o publikacích ve vědec-

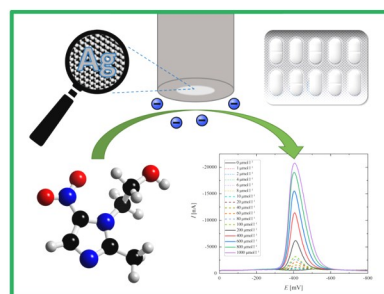
Chem. Listy 115, 363 (2021)

Chem. Listy 115, 458 (2021)

Chem. Listy 115, 595 (2021)

Chem. Listy 115, 669 (2021)

kých časopisech a že sdílení GA na platformě Twitter je účinným nástrojem pro šíření výzkumu mimo tradiční akademické výzkumné publikum.

Na druhou stranu, ve starší práci Pferschy-Wenzig a spol.³, hodnotící účinnost GA v časopise *Molecules*, se ukázalo, že články s GA vykazují nižší míru stahování. Závěrem byl vysloven předpoklad, že v rámci webových vyhledávání čtenáři úspěšněji třídí články, které si přečtou.

V rámci osvojování praktik tradičních vědecko-výzkumných vydavatelství se v redakci *Chemických listů* snažíme o postupné alterace směrem k současným trendům. Od doby, kdy redakce časopisu umožnila paralelně k česky psané verzi publikovat anglický překlad článků, se někteří autoři na tuto alternativu dobře adaptovali⁴. Za poslední období byly v roce 2019 publikovány dva^{5,6}, v roce 2020 čtyři⁷⁻¹⁰ a v roce 2021 již devět¹¹⁻¹⁹ anglických překladů článků, což statisticky znamená meziroční nárůst o víc než 100 %. Od září 2021 redakce *Chemických listů* nabízí autorům i možnost překladu jejich česky psaných rukopisů do angličtiny s využitím programu DeepL²⁰.

Současná snaha o další evoluci časopisu vyústila v možnost publikovat k nově zveřejňovaným článkům GA na webových stránkách *Chemických listů*. Současné požadavky na GA jsou následující: poměr stran 4:3 (šířka:výška), minimální rozlišení obrázku 300 dpi, ideální formát jpg. Texty v GA by měly být výhradně v českém jazyce. V případě dvoujazyčných článků potom i verze GA s anglickým překladem. Některé články z roku 2021 již mají GA na webu zveřejněný (viz výše)^{12,14,15,18} a jestli se tato praxe osvědčí v blízké budoucnosti, to je pouze na Vás, našich milých autorech.

Grafický materiál byl vytvořen v programu BioRender.

Michal Jurášek, Eva Benešová
a Vlastimil Vyskočil

LITERATURA

1. Stahl-Timmins W., Black J., Simpson P.: *Inf. Des. J.* 25, 101 (2019).
2. Hoffberg A. S., Huggins J., Cobb A., Forster J. E., Bahraini N.: *Front. Res. Metr. Anal.* 5, 564193 (2020).
3. Pferschy-Wenzig E.-M., Pferschy U., Wang D., Mocan A., Atanasov A. G.: *Molecules* 21, 1247 (2016).
4. Vyskočil V.: *Chem. Listy* 114, 717 (2020).
5. Stránská D., Berka P., Doležal P.: *Chem. Listy* 113, 337 (2019).
6. Kaňka J. a 10 spoluautorů: *Chem. Listy* 113, 726 (2019).
7. Václavková J., Kouřilová P., Vrbková J., Holub D., Hajdúch M., Džubák P.: *Chem. Listy* 114, 470 (2020).
8. Elbert T.: *Chem. Listy* 114, 609 (2020).
9. Kodr D., Rumlová M., Zimmermann T., Džubák P., Drašar P., Jurášek M.: *Chem. Listy* 114, 658 (2020).
10. Czigle S., Barkociová M., Sovány T., Regdon Jr. G., Háznagy-Radnai E., Tóth J.: *Chem. Listy* 114, 680 (2020).
11. Přerovská T., Benešová E., Lipovová P.: *Chem. Listy* 115, 171 (2021).
12. Jurášek M., Opletal L., Kmoníčková E., Drašar P.: *Chem. Listy* 115, 363 (2021).
13. Palatinus L., Kratochvíl B.: *Chem. Listy* 115, 368 (2021).
14. Jurášek M., Opletal L., Drašar P.: *Chem. Listy* 115, 458 (2021).
15. Jurášek M., Opletal L., Harmatha J., Sláma K., Drašar P.: *Chem. Listy* 115, 595 (2021).
16. Huličková T., Karamonová L.: *Chem. Listy* 115, 583 (2021).
17. Šterbová J., Kočová P., Pekárek L., Selinger M., Ondruš J., Grubhoffer L., Štěrbá J.: *Chem. Listy* 115, 662 (2021).
18. Mráček O., Vyskočil V.: *Chem. Listy* 115, 669 (2021).
19. Chocholouš P., Polášek M., Kubáň P., Foret F.: *Chem. Listy* 115, 658 (2021).
20. Kratochvíl B., Bělohav Z.: *Chem. Listy* 115, 338 (2021).

● Jurášek M., Benešová E., Vyskočil V.: *Chem. Listy* 116, 99–100 (2022).

● <https://doi.org/10.54779/chl20220099>